

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden
Psykologiska institutionen

Programkod: S2PSY

**Utbildningsplan för
Psykologprogrammet
300 högskolepoäng**

Avancerad nivå

*Programme for Master of Science in
Psychology*

Fastställd av Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden
2011-12-07

Beslut om fastställande

Utbildningsplan för Psykologprogrammet, 300 högskolepoäng, är fastställd av Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden, Göteborgs universitet 2006-11-07. Planen gäller från och med höstterminen 2007 med ändring 2009-06-24, 2010-06-21, 2011-12-07.

Senaste ändringen skall gälla från och med vårterminen 2012.

Studerande, som är antagna till Psykologprogrammet enligt utbildningsplan fastställd 1993-05-12 eller senare, kan från och med höstterminen begära att få läsa enligt denna utbildningsplan.

1. Övergripande mål

För psykologexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som psykolog och för att fullgöra föreskriven praktisk tjänstgöring (PTP) som fordras för att få behörighet som psykolog.

Kunskap och förståelse

För psykologexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa fördjupad kunskap om psykologiska metoder för utredning och åtgärd avseende individer, grupper och organisationer,
- visa fördjupad kunskap och förståelse för samhälls- och familjeförhållanden som påverkar olika grupper och individer, såväl barn som kvinnor och män, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För psykologexamen skall studenten

- visa fördjupad förmåga att bedriva psykologisk behandling,
- visa förmåga att under handledning bedriva psykoterapi,
- visa fördjupad förmåga att självständigt planera, leda och genomföra förebyggande arbete samt utvecklings- och förändringsarbete med inriktning på individer, grupper, organisationer och miljöer,
- visa fördjupad förmåga att på vetenskaplig grund kritiskt utvärdera och utveckla behandlingsarbete och åtgärdsprogram inom verksamhetsområdet,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper,
- visa förmåga att för berörda parter muntligt och skriftligt redogöra för utredning, åtgärd och resultat samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa, och
- visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För psykologexamen skall studenten:

- visa förmåga att fortlöpande utveckla självkännet och empatisk förmåga,
- visa fördjupad förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot klienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

För psykologexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

2. Uppläggnin

Programmet omfattar nitton kurser som bygger på olika delområden inom psykologin och angränsande områden. Under år 1 – 3 är kurserna på grundnivå och under år 4 – 5 är kurserna på avancerad nivå.

Studierna skall bedrivas på heltid. Kurserna skall läsas i angiven ordning om inte särskilda skäl föreligger.

Perspektiv avseende genus/kön och etnicitet/mångfald anläggs på respektive kurs i den mån teorierna och deras tillämpningar behandlar dessa teman.

3. Innehåll

Utbildningen omfattar följande nitton obligatoriska kurser:

Kurs 1: Introduktion, 7,5 högskolepoäng

Under kursen ges en presentation av institutionen, utbildningens uppläggning och innehåll samt en inblick i yrkesverksamma psykologers arbete. Vidare ges en orientering om ämnet psykologi.

Kurs 2: Utvecklingspsykologi, 22,5 högskolepoäng

Utifrån modern utvecklingspsykologisk forskning och centrala utvecklingspsykologiska teorier presenteras människans utveckling i ett livscykelperspektiv.

Kursen utgår från olika faser i människans utveckling: spädbarnstiden, förskoleåren, skolåren, tonåren och vuxenlivet. I varje fas belyses den kognitiva, emotionella och sociala utvecklingen och hur dessa är relaterade till varandra samt hur utvecklingen är beroende av kontextuella faktorer såsom kön/genus.

Kurs 3: Vetenskapsteori och grundläggande forskningsmetoder, 7,5 högskolepoäng

Kursen ger en introduktion i några olika vetenskapsteoretiska riktningar. Kursen ger även en översikt av psykologins grundläggande forskningsmetoder. Den studerande får tillfälle att bekanta sig med vetenskapsteoretiska, kvalitativa, kvantitativa och psykometriska tillämpningar och frågeställningar.

Kurs 4: Människan som samhällsvarelse, 7,5 högskolepoäng

Kursen introducerar sociologins perspektiv, samt ger grundläggande kunskaper om sociologiska analyser av människors livsvillkor i det moderna samhället. De sociologiska grundperspektiven presenteras med utgångspunkt från olika vetenskapsteoretiska synsätt. Centrala sociologiska teorier och analyser av det moderna samhällets grunddrag och hur moderniseringen påverkar människors erfarenheter och livssammanhang behandlas. Teorierna ställs också i relation till empiriska analyser av det svenska samhällets struktur och förändring.

Kurs 5: Gruppsykologi, 15 högskolepoäng

Kursen belyser grundläggande teoretiska kunskaper inom gruppsykologi. Centrala begrepp som normer, roller, ledarskap behandlas. Grupperns struktur och process problematiseras. Färdigheter med avseende på att observera, analysera och utveckla grupper tränas.

Kurs 6: Socialpsykologiska processer i samhället, 7,5 högskolepoäng

Kursen tar upp den sociologiska formen av socialpsykologi, särskilt den s.k. symboliska interaktionismen. Härvid introduceras också kulturanalytiska begrepp med relevans för socialpsykologiska frågeställningar. Strukturella samhällsförändringar under 1900-talet tas upp i den mån de har relevans för socialpsykologin.

Kurs 7: Familj och etnicitet, 7,5 högskolepoäng

Kursen belyser familjemönster i ett tvärkulturellt sammanhang.

Kursen behandlar frågor som rör familjeförändringar i ett globalt perspektiv med exemplifiering av olika typer av familjemönster. Barns och ungas uppväxtvillkor i olika delar av världen studeras liksom skilda villkor för familjebildning och social reproduktion. Andra frågor som tas upp gäller hur flyktingskap och migration till Sverige kan påverka familjerelationer. Även etnicitetspolitik och integrationsfrågor belyses.

Under kursen diskuteras förhållanden mellan kultur, identitet och familjeformer samt problematiserar frågor om hur vetenskaplig kunskap påverkas av kulturmönster.

Kurs 8: Kognitiv psykologi, 15 högskolepoäng

Under kursen behandlas grundläggande teorier, metoder och forskningsresultat kring perception, uppmärksamhet, minne, inlärning, språk/kommunikation och högre mentala processer såsom bedömningar, beslutsfattande och problemlösning.

Vidare behandlas olika perspektiv på intelligens, kognitiva aspekter på individens utveckling och åldrande, sambanden mellan kognition, emotion och motivation, vittnespsykologi samt kognitiv beteendeterapi.

Vidare behandlas olika typer av psykologiska test och frågeformulär.

Kurs 9: Biologisk psykologi, 15 högskolepoäng

Under momentet Kognitiv neurovetenskap behandlas de neurobiologiska grundvalarna för tänkandet, känslolivet, minnet, språket och personligheten, samt för psykopatologisk sårbarhet.

Under momentet Klinisk neuropsykologi beskrivs neuropsykologiska skadebilder. Vidare behandlas olika typer av psykologiska test och frågeformulär.

Kurs 10: Personlighetspsykologi, 15 högskolepoäng

Under kursen behandlas personlighetsteorier utifrån följande perspektiv: egenskapsteori, kognitiv personlighetsteori (inkl. inlärnings- och beteendeteori), psykodynamisk teori (psykoanalys och senare teorier) och humanistiskt psykologisk teori.

Vidare behandlas olika typer av psykologiska test och frågeformulär.

Under kursen ges varje student möjlighet till fördjupning utifrån en egen vald frågeställning.

Kurs 11: Psykopatologi och psykosomatik, 15 högskolepoäng

Kursen inleds med ett övergripande avsnitt där olika perspektiv på psykopatologi och psykosomatik presenteras. Bland annat behandlas kunskapsteoretiska aspekter på begreppen hälsa och sjukdom samt dikotomin kropp–själ. Dessutom sker en genomgång av beskrivning/klassificering av psykiska och psykosomatiska störningar samt en introduktion till psykiatrisk diagnostik.

Därutöver behandlas teorier, forskningsrön samt behandlingsmetoder med relevans för förståelsen av psykopatologiska fenomen hos barn, ungdomar och vuxna. Tyngdpunkten läggs vid ett begränsat antal störningar, som de studerande med stor sannolikhet kan förväntas möta när de kommer ut i yrkeslivet.

Kurs 12: Utredning och åtgärder avseende individen, 15 högskolepoäng

Under momentet Barnklinisk verksamhet behandlas problem, teorier och utredningsmetoder som används vid utredning och behandling av barn. Undervisningen utgår ifrån problem som psykologen möter i en framtida yrkesroll.

Under momentet Vuxenklinisk verksamhet behandlas problem, teorier och utredningsmetoder som används vid utredning och behandling av vuxna. Betoningen ligger på ”förstasamtal” med hjälpsökande klienter.

Kurs 13: Etik och juridik, 7,5 högskolepoäng

Kursen innehåller två delar där den första delen kommer före praktikkursen.

Under den första delen behandlas allmänna grunder såsom definitioner av olika former av rättsregler och rättskällor. Vidare behandlas centrala frågor såsom offentlighetsprincipen och allmänna handlingar. Tonvikten ligger på sjukvårdslagstiftning och sekretesslagstiftning. I övrigt behandlas den del av sociallagstiftningen som reglerar anmälningsskyldighet avseende barn som far illa samt omhändertagande (LVU och LVM). Mer övergripande orienteras om övrig lagstiftning som kan vara aktuell i psykologens arbete.

Under denna del ges också en första introduktion till yrkesetiken. De studerande orienteras om allmänna grunder inom moralfilosofin; olika etiska skolbildningar samt skillnaden mellan metaetik och normativ etik. Som en grund för etisk analys presenteras exempel på teorier om mänskliga rättigheter.

Under den andra delen, efter praktikperioden, behandlas yrkesetiska dilemman som har observerats och hanterats under praktiktiden.

Kurs 14: Psykologpraktik, 22,5 högskolepoäng

Praktiken är förlagd till arbetsplatser med psykologisk yrkesverksamhet. Den studerande ges, under handledning av en erfaren legitimerad psykolog, tillfälle till deltagande i handläggning av fall eller uppdrag.

Under praktiken tränas färdigheter i de psykologiska metoder för utredning och diagnos som tillämpas inom det verksamhetsområde där praktiken genomförs. Utrymme ges åt träning i formulering av resultat och bedömningar i form av utlåtanden eller motsvarande samt åt träning i kommunikation av psykologisk fackkunskap.

Frågor som rör den egna personlighetens betydelse för utövandet av psykologyrket behandlas.

Kurs 15: Metoder för psykologisk forskning, 15 högskolepoäng

Kursen omfattar forskningsprocessen från problemformulering via undersökningsdesign till analys och tolkning av resultat. Utifrån en översiktlig metodologisk mångfald fokuseras framställningen på att behandla några kvalitativa och kvantitativa metoder samt att diskutera relationerna dem emellan.

Kursen inkluderar kvalitativ respektive kvantitativ metodik samt genomförande av miniprojekt. Inom kvalitativ metodik behandlas bl a fokusgrupper och tolkande intervjumetoder. Inom kvantitativ metodik behandlas dels skillnader mellan grupper eller behandlingar, dels samband mellan variabler.

Kurs 16: Psykoterapi, 45 högskolepoäng

Kursen i sin helhet syftar till att förmedla grunderna för utredande och behandlande åtgärder oavsett framtida val av tillämpningsområde eller specialisering. Kursens innehåll har en nära anknytning till praktiskt kliniskt arbete. Kursen speglar psykoterapeutisk metodik och diagnostik enligt psykodynamisk och kognitivt beteendeterapeutiskt synsätt. Forskning kring diagnostik och behandling presenteras och problematiseras.

Kursen omfattar grundläggande kunskaper och färdigheter i psykoterapeutiska teorier och metoder. En teoretisk och praktisk fördjupning ges i personlighetsteori, psykopatologi samt psykoterapeutiska teorier och metoder med tonvikt på både psykodynamiskt och kognitivt beteendeterapeutiskt inriktad individualpsykoterapi av mer generell än specifik karaktär.

Under kursen belyses modeller för klinisk intervju och undersökning. Vidare tränas de studerande i kognitiv beteendeterapi och psykodynamisk psykoterapi genom eget patientarbete under regelbunden handledning. Kursen omfattar även egen erfarenhet av behandling, s k utbildningsterapi. Kurs 16 Psykoterapi är så utformad att den uppfyller de teoretiska och kliniska behörighetskraven för att bli antagen till psykoterapeutprogrammet.

Kurs 17: Arbets- och organisationspsykologi, 22,5 högskolepoäng

Kursen ger fördjupade teoretiska kunskaper inom området (arbetsgrupper, organisation, ledarskap). Färdigheter med avseende på organisationspsykologiskt arbete (organisations-, grupp- och personalutveckling) tränas.

Kurs 18: Individuellt vald kurs, 7,5 högskolepoäng

Kursen ger den studerande möjlighet att fördjupa och/eller bredda sina kunskaper och färdigheter av relevans för psykologisk yrkesverksamhet.

Kurs 19: Examensarbete, 30 högskolepoäng

Under kursen skall den studerande genomföra ett forskningsarbete inom ett område som har relevans för psykologisk verksamhet. Examensarbetet skall innehålla en teoretisk del (litteratur) och en empirisk del.

4. Behörighet

Förkunskapskrav: Grundläggande behörighet samt Ma B och Sh A (områdesbehörighet 5).

5. Examen

Psykologprogrammet är en yrkesutbildning som leder till examen på avancerad nivå.

Studerande som med godkänt resultat fullgjort samtliga kurser om 300 högskolepoäng inom psykologprogrammet uppfyller fordringarna för psykologexamen (Master of Science in Psychology) och kan efter ansökan till högskolan få examensbevis över erlagd psykologexamen.

Den som avlagt svensk psykologexamen och fullgjort föreskriven praktisk tjänstgöring som psykolog (PTP) kan ansöka om legitimation som psykolog hos Socialstyrelsen.

6. Övrigt

Följande poängkrav gäller för att få påbörja nytt läsår:

- För att få påbörja 2:a årets studier på utbildningen skall den studerande normalt ha uppnått minst 45 högskolepoäng på första årets studier.

- För att få påbörja 3:e årets studier på utbildningen skall den studerande normalt ha uppnått minst 105 högskolepoäng på första och andra årets studier tillsammans.

- För att få påbörja 4:e årets studier på utbildningen skall den studerande normalt ha uppnått minst 165 högskolepoäng på första, andra och tredje årets studier tillsammans.

- För att få påbörja 5:e årets studier på utbildningen skall den studerande normalt ha uppnått minst 225 högskolepoäng på första, andra, tredje och fjärde årets studier tillsammans.

Särskilda förkunskapskrav för tillträde till kurs 14:Psykologpraktik och kurs 16:Psykoterapi

För tillträde till kurs 14, Psykologpraktik, krävs godkänt resultat på följande kurser inom psykologprogrammet: kurs 10 - Personlighetspsykologi, kurs 11 - Psykopatologi och psykosomatik samt kurs 12 - Utredning och åtgärder avseende individen. Totalt skall 135 högskolepoäng ha uppnåtts inom programmet innan praktiken kan påbörjas.

För tillträde till momentet Tillämpning av behandling på kurs 16 Psykoterapi krävs att den studerande skall ha påbörjat utbildningsterapin samt vara klar med momenten Psykoterapeutiska teorier och metoder respektive Klinisk intervju (delmoment inom kurs 16 Psykoterapi). Vidare skall totalt 165 högskolepoäng ha uppnåtts inom programmet.

Begränsning av examinationstillfällen

Vid underkännande av momentet Tillämpning av behandling på kurs 16 Psykoterapi ges den studerande endast en ytterligare möjlighet att genomföra momentet.

Vid underkännande av praktiktjänstgöringen på kurs 14 Psykologpraktik ges den studerande endast en ytterligare möjlighet till ny praktik.

Övrigt

Under kurs 16: Psykoterapi ingår egen erfarenhet av behandling, s k utbildningsterapi. Denna kan antingen innebära individualterapi under 40 timmar (kostnad för studenten) eller grupp-psykoterapi under 100 timmar (kostnadsfritt för studenten).

På samtliga kurser genomförs kursvärderingar som behandlas i beredningsgruppen för Psykologprogrammet.